

Wyniki Standardowe 2018 uzyskane przez gospodarstwa rolne osób prawnych uczestniczących w Polskim FADN

Część I. Wyniki Standardowe

WARSZAWA 2020

Wyniki Standardowe 2018 uzyskane przez gospodarstwa rolne osób prawnych uczestniczących w Polskim FADN

Część I. Wyniki Standardowe

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

mgr Elżbieta Grzybowska

mgr Monika Juchniewicz

mgr inż. Katarzyna Kambo

Warszawa 2020

Redakcja techniczna

Monika Furmaniak

Grażyna Nachtman

Projekt okładki

Dział Wydawnictw

ISBN 978-83-7658-824-7

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

- Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Rachunkowości Gospodarstw Rolnych

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Tel.: +48 (22) 505 45 82

E-mail: portal@fadm.pl

Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

Spis treści

Wstęp	5
1. Zmiany w Wynikach Standardowych.....	7
1.1. Zmiany w zestawie zmiennych i w algorytmach Wyników Standardowych od roku 2011 wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE	7
1.2. Pozostałe zmiany	9
1.2.1. Jednostki przeliczeniowe pracy (AWU, FWU)	9
1.2.2. Stan średnioroczny zwierząt (LU)	9
1.2.3. Klasyfikacja gospodarstw według typologii w wariancie TF8	9
2. Informacje o FADN	10
2.1. Uwagi ogólne o FADN.....	10
2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR)	11
2.3. Zakres podmiotowy FADN.....	13
2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN	14
2.5. Rozmiary działalności rolniczych gwarantujące osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO „2007”	14
2.6. Zakres przedmiotowy FADN.....	16
2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN.....	17
3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”	19
3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”	19
3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych.....	35
4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN.....	43
4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce.....	43
4.2. Zbiór gospodarstw rolnych z osobowością prawną przekazujących dane rachunkowe dla celów Polskiego FADN	44
4.3. Udostępnianie danych	45
4.3.1. Udostępnianie danych z europejskiego FADN	45
4.3.2. Udostępnianie danych z Polskiego FADN	45
5. Wyniki Standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2018 r.	47
5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8).....	47
5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (ES6).....	53
Literatura	60

Wykaz skrótów

AWU	- jednostka przeliczeniowa pracy (ang. Annual Work Unit).
CAP	- Wspólna Polityka Rolna (ang. Common Agricultural Policy).
COP	- gospodarstwa specjalizujące się w produkcji zbóż, roślin oleistych i białkowych (ang. specialist cereals, oilseed and protein crops).
DG-AGRI	- Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (ang. Directorate-General for Agriculture and Rural Development).
EC	- Komisja Europejska (ang. European Commission).
ESU	- europejska jednostka wielkości (ang. European Size Unit).
EU	- Unia Europejska (ang. European Union).
EUR	- oznaczenie jednostki monetarnej o nazwie „euro”.
euro	- jednostka monetarna, obowiązująca w większości państw członkowskich Unii Europejskiej.
EUROSTAT	- Europejski Urząd Statystyczny.
FADN	- Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (ang. Farm Accountancy Data Network).
FWU	- jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny (ang. Family Work Unit).
GUS	- Główny Urząd Statystyczny.
IERiGŻ-PIB	- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
KE	- Komisja Europejska.
LU	- jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. Livestock Unit).
OGA	- działalność gospodarcza inna niż rolnicza bezpośrednio związana z gospodarstwem (ang. Other Gainful Activities).
ONW	- obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW (ang. Less Favoured Areas).
Polski FADN	- System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.
SGM	- Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia (ang. Standard Gross Margin).
SO	- Standardowa Produkcja (ang. Standard Output).
UAA	- ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne (ang. Utilized Agricultural Area).
UR	- użytki rolne.
WTGR	- Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.
ZRGR	- Zakład Rachunkowości Gospodarstw Rolnych.
ZRR	- Zakład Rachunkowości Rolnej.

Wstęp

Wypełniając obowiązek nałożony Ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) w 2018 r. utworzono komputerową bazę danych zawierającą 190 zestawów danych rachunkowych z gospodarstw posiadających osobowość prawną [20]. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zlecił zbieranie danych z gospodarstw osób prawnych pracownikom doradztwa rolniczego, audytorom ZRGR (dawniej ZRR) oraz księgowym rolniczych spółdzielni produkcyjnych w ramach indywidualnych zleceń.

Po przeprowadzonych testach jakości danych i analizie rozkładu obliczono wyniki dla 188 gospodarstw posiadających osobowość prawną o wielkości ekonomicznej równej lub większej od 4 000 euro SO.

W 2015 roku, na podstawie badania struktury gospodarstw rolnych (BSGR) GUS z 2013 roku oraz współczynników SO „2010”, przygotowano plan wyboru, który powinien być stosowany od 2016 roku obrachunkowego. Zawężenie pola obserwacji pozwoliło na zwiększenie precyzji opisu sytuacji ekonomicznej gospodarstw uznawanych za towarowe.

Z danych GUS wynika, że nastąpiły duże zmiany w strukturze i rozmiarze pola obserwacji. Dodatkowo, ze względu na wzrost wartości bezwzględnej współczynników SO „2010”, wzrosła wielkość ekonomiczna gospodarstw i w konsekwencji także w próbie Polskiego FADN. W efekcie nastąpiło ‘przesunięcie’ gospodarstw do wyższych klas wielkości ekonomicznej, co z kolei skutkowało niedoborem bardzo małych gospodarstw pod względem wielkości ekonomicznej (dotychczasowe bardzo małe gospodarstwa przeszły do wyższej klasy). Konsekwencją powyżej przedstawionych zjawisk jest to, że obliczone wagi dla niektórych warstw z zastosowaniem najnowszych współczynników SO przekroczyły 2 000 (jedno gospodarstwo w próbie reprezentuje ponad 2 000 gospodarstw w polu obserwacji).

Zastosowanie w celu opracowania wag planu wyboru z 2015 r. skutkowałoby zatem obliczeniem wyników standardowych, które nie odzwierciedlałyby rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w Polsce. Dlatego też zdecydowano o zastosowaniu planu wyboru z 2013 roku oraz współczynników SO „2007”, zgodnie z którym liczebność pola obserwacji wynosi 3 570 gospodarstw posiadających osobowość prawną.

Dostosowanie próby do zmian w planach wyboru jest procesem rozłożonym w czasie gdyż wymaga rewizji ilości i rodzaju badanych gospodarstw. Eliminowanie skokowych zmian w klasyfikacji gospodarstw pozwala na zachowanie ciągłości wyników i wierne przedstawienie sytuacji ekonomicznej reprezentowanych gospodarstw w Wynikach.

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

1. Wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN).
2. Metodycznej, zawierającej wyjaśnienia rachunku wyników.
3. Statystycznej, zawierającej dane statystyczne dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie dwóch kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej i typu rolniczego. Wyniki Standardowe zawierają 145 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w Wynikach Standardowych FADN Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG-AGRI) [15].

Parametry wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji są kategoriami netto (bez VAT). Pomimo ustawowego zwolnienia podmiotowego z podatku od towarów i usług, nazywanym w skrócie VAT, rolnicy uczestniczący w badaniu prowadzili w 2018 r. ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych – złotych (zł).

1. Zmiany w Wynikach Standardowych¹

1.1. Zmiany w zestawie zmiennych i w algorytmach Wyników Standardowych od roku 2011 wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE

Od roku obrachunkowego 2011 wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev. 9.1 Definition of Variables used in FADN standard results z października 2012 r.) polegające na wyróżnieniu następujących zmiennych [14]:

- SE136 – Produkcja roślinna na 1 ha;
- SE146 – Uprawy energetyczne;
- SE605 – Dopłaty do działalności operacyjnej;
- SE610 – Dopłaty do produkcji roślinnej;
- SE613 – Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej;
- SE616 – Saldo dopłat i kar do produkcji mleka;
- SE617 – Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej;
- SE618 – Dopłaty do produkcji owiec i kóz;
- SE619 – Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej;
- SE630 – Płatności „decoupled”;
- SE650 – Wsparcie specjalne;
- SE699 – Pozostałe dopłaty.

Ponadto od roku obrachunkowego 2013 wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results z grudnia 2014 r.) obejmujące zmienne [15]:

- SE042 – Uprawy energetyczne;
- SE072 – Odłogi;
- SE073 – Ugory;
- SE611 – Dopłaty wyrównawcze/płatności obszarowe.

Od roku obrachunkowego 2014 obowiązuje nowe sprawozdanie z gospodarstwa rolnego. Zakres, format i organizacja danych, niezbędnych do wykonania sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN, są precyzyjnie opisane w Rozporządzeniu Komisji nr 385/2012 z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie formatu sprawozdania dla określania dochodów z gospodarstw rolnych oraz analizy ich działalności gospodarczej (z późn. zmianami). Z uwagi na fakt, że w Komisji Europejskiej wciąż jeszcze trwają prace nad nowym dokumentem dotyczącym Wyników Standardowych i dostosowaniem zakresu/algorytmów do nowego formatu sprawozdania, publikacje z wynikami od roku obrachunkowego 2014 przygotowane zostały na podstawie dokumentów jakie obowiązywały w roku obrachunkowym 2013 (Rozporządzenie Komisji (WE) NR 868/2008 z dnia 3 września 2008 r. z późniejszymi zmianami, RI/CC 1256

¹ Rozdział zawiera zmiany wprowadzone od roku obrachunkowego 2011; wcześniejsze zmiany zostały opisane w publikacjach „Wyniki Standardowe...” dla poprzednich lat. Zmiany te powinny być brane w analizach wieloletnich.

Rev. 7 Farm Return Data Definitions z lutego 2012 r., RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results z grudnia 2014 r.).

W przypadku roku obrachunkowego 2016:

✎ Usunięto zmienne:

- SE060 – Gaje oliwne (powierzchnia uprawy);
- SE190 – Oliwki i olej z oliwek (produkcja);
- SE631 – Jednolita płatność na gospodarstwo.

✎ Zmieniono nazwę zmiennych:

- SE622 – Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW);
- SE406 – Raty dotacji inwestycyjnych.

✎ Zmieniono opis zmiennych:

- SE020 – Nakłady pracy najemnej;
- SE021 – Czas pracy najemnej;
- SE030 – Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych;
- SE195 – Uprawy pastewne;
- SE310 – Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym;
- SE320 – Pasze dla zwierząt ziarnożernych;
- SE325 – Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.;
- SE380 – Odsetki;
- SE605 – Dopłaty do działalności operacyjnej;
- SE622 – Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW);
- SE624 – Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich;
- SE406 – Rata dotacji inwestycyjnych.

Od roku obrachunkowego 2017:

✎ Zmieniono opis zmiennych:

- SE395 – Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji);
- SE600 – Saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej.

Od roku obrachunkowego 2018:

✎ Wprowadzono zmiany w algorytmach:

- SE284 – Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha.

✎ Zmieniono opis zmiennych:

- SE284 – Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha.

1.2. Pozostałe zmiany

1.2.1. Jednostki przeliczeniowe pracy (AWU, FWU)

Od roku obrachunkowego 2011 jednostki AWU oraz FWU stanowią równowartość 2 120 godzin pracy na rok. Do roku obrachunkowego 2010 stanowiły odpowiednik 2 200 godzin pracy na rok.

1.2.2. Stan średnioroczny zwierząt (LU)

Od roku obrachunkowego 2016 zmieniono zasady obliczenia stanu średniorocznego zwierząt w sytuacji braku zwierząt na początku lub końcu roku obrachunkowego (dotychczas stan średni obliczany był jako $(\text{stan na pocz.} + \text{stan na koniec})/2$, od 2016 stan średnioroczny obliczany jest ze stanów miesięcznych).

1.2.3. Klasyfikacja gospodarstw według typologii w wariancie TF8

Od roku obrachunkowego 2016 zmieniono klasyfikację TF8. Typ podstawowy '61' jest zaliczany do TF8='1' (Uprawy polowe)².

² Na podstawie [24]

2. Informacje o FADN

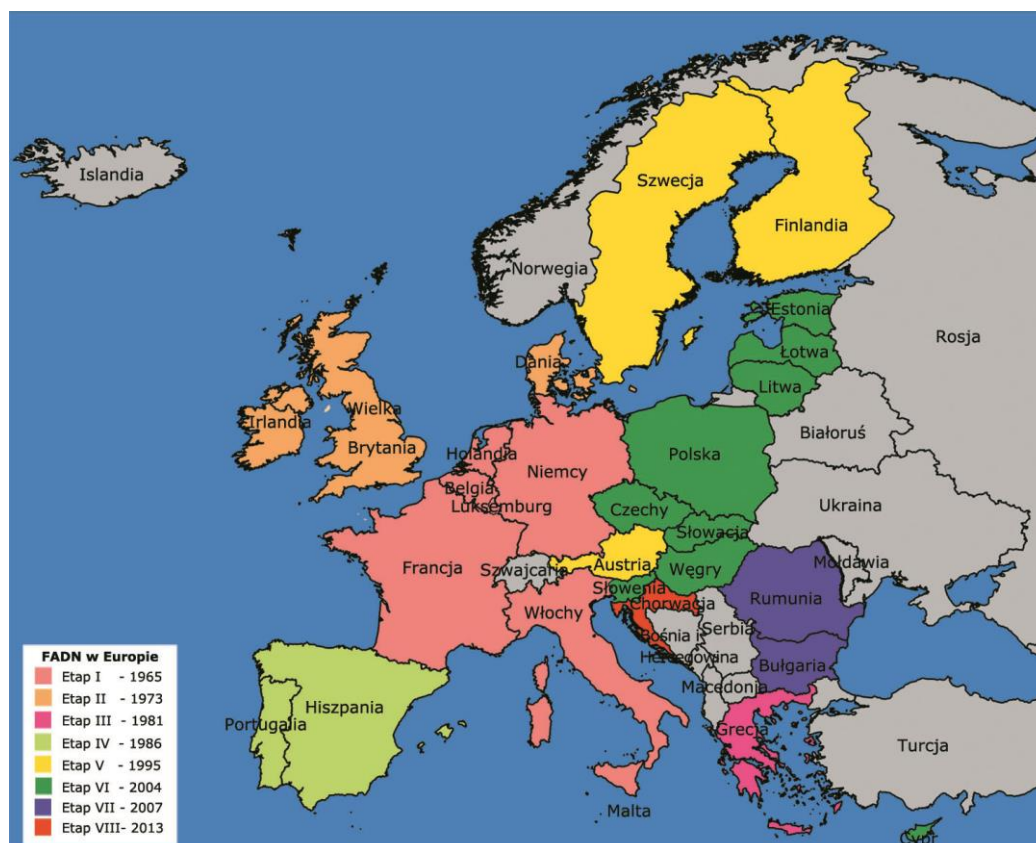
2.1. Uwagi ogólne o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EEC z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej [19]. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu państwach założycielskich (w Belgii, we Francji, w Holandii, w Luksemburgu, w Niemczech i we Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji, od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry, od 1 stycznia 2007 r. (etap VII) Rumunia i Bułgaria, a od 1 lipca 2013 r. Chorwacja (etap VIII).

W 2018 r. FADN funkcjonował na terenie 28 państw członkowskich UE. Poniżej przedstawiono przebieg rozszerzenia zasięgu FADN (patrz: Mapa 2-1).

Mapa 2-1 Etapy tworzenia FADN w Europie

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych, które opisują sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej. Odmiana tej rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa³. O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała potrzeba rozpoznania rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w celu podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do tych sytuacji.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której włącza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN, ustalana jest od 2010 roku obrachunkowego na podstawie analizy sum Standardowej Produkcji (SO) z danych GUS w poszczególnych klasach wielkości ekonomicznej. W praktyce prowadzony jest rachunek polegający na obliczeniu skumulowanej sumy SO z poszczególnych klas, zaczynając od największej, aż do osiągnięcia ok. 90% SO z populacji generalnej. Dolna granica przedziału, w którym to nastąpi jest minimalnym progiem wielkości ekonomicznej.

Z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej, progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN, są różne w poszczególnych państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że FADN jest jedyną bazą danych, na potrzeby której zbierane są informacje według jednolitych zasad, a gospodarstwa tworzą statystycznie reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR)

Według znowelizowanych zasad WTGR, w klasyfikacji gospodarstw rolnych stosuje się parametr ekonomiczny, którym jest Standardowa Produkcja⁴ (ang. Standard Output, w skrócie SO) [1], [2], [16], [23].

Standardowa Produkcja (SO) jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności rolniczej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia⁵ w ciągu 1 roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych. W celu wyeliminowania wahań wartości produkcji (powodowanych np. warunkami pogodowymi czy też zmianami cen produktów) do obliczeń przyjmowane są średnie z 5 lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z określonego regionu.

³ Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstw zgodnie z tym prawem, i często bywa podstawą naliczania podatku dochodowego.

⁴ Do roku obrachunkowego 2009 WTGR oparta była na parametrze Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej, a wielkość ekonomiczna gospodarstwa określana była za pomocą Europejskiej Jednostki Wielkości (ESU) [9], [21], [22].

⁵ SO dla grzybów odnosi się do 100 m² uprawy; SO dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt; SO dla pszczoł odnosi się do 1 ula (1 rodziny pszczelej).

WTGR narzuca konieczność obliczania zestawów współczynników SO dla każdego regionu rolniczego i dla każdej prowadzonej w gospodarstwie działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej. Listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest obliczenie SO ustala Komisja UE i jest ona zgodna z listą cech Badań Struktury Gospodarstw Rolnych. Duża liczba pozycji w zestawach Standardowej Produkcji odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa we Wspólnocie, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Przy zastosowaniu współczynników Standardowej Produkcji gospodarstwa rolne klasyfikowane są według dwóch charakterystyk:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego określana jest jako suma wartości Standardowych Produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa wyrażana jest wartością SO w euro. Na podstawie tak ustalonej wielkości ekonomicznej dane gospodarstwo rolne zaliczane jest do odpowiedniej klasy wielkości ekonomicznej.

Typ rolniczy gospodarstwa rolnego określany jest na podstawie udziału wartości SO z poszczególnych działalności rolniczych w tworzeniu całkowitej wartości SO gospodarstwa. Typ rolniczy gospodarstwa odzwierciedla jego poziom i kierunek specjalizacji.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw zorganizowane są następująco:

- 8 typów ogólnych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 21 typów podstawowych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 61 typów szczegółowych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem trzech znaków).

Z uwagi na rosnące znaczenie wielofunkcyjności gospodarstw rolnych, WTGR została uzupełniona o dodatkową „klasyfikację”, której kryterium jest udział przychodów z działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem (ang. Other Gainful Activities, w skrócie OGA) w całkowitych przychodach gospodarstwa (rolnictwo + OGA + dopłaty bezpośrednie). OGA to działalność, w ramach której wykorzystywane są albo zasoby gospodarstwa rolnego (ziemia, budynki, maszyny itp.) i/lub produkty tego gospodarstwa. W zależności od tego, jaki procent całkowitych przychodów gospodarstwa stanowi OGA, dane gospodarstwo zaliczane jest do jednej z trzech klas OGA.

Działalność gospodarcza inna niż rolnicza nie jest brana pod uwagę w typologii gospodarstw dokonywanej na podstawie działalności rolniczych – zarówno wielkość ekonomiczna jak i typ rolniczy nie uwzględniają OGA [16], [18].

2.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w euro. Wielkość ta jest ustalana oddzielnie dla każdego państwa członkowskiego i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 2.3-1).

Tabela 2.3-1 Minimalne progi wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN w poszczególnych państwach członkowskich w 2018 r.

Państwa	Dolny próg wielkości ekonomicznej EUR	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura próby w europejskim FADN %
Austria	15 000	1 800	2,1
Belgia	25 000	1 200	1,4
Bułgaria	4 000	2 202	2,6
Chorwacja	4 000	1 251	1,5
Cypr	4 000	500	0,6
Czechy	8 000	1 417	1,7
Dania	15 000	1 850	2,2
Estonia	4 000	658	0,8
Finlandia	8 000	900	1,1
Francja	25 000	7 640	9,0
(w tym: Gwadelupa, Martynika, Reunion)	15 000	320	0,4
Grecja	4 000	4 675	5,5
Hiszpania	8 000	8 700	10,3
Holandia	25 000	1 500	1,8
Irlandia	8 000	900	1,1
Litwa	4 000	1 000	1,2
Luksemburg	25 000	450	0,5
Łotwa	4 000	1 000	1,2
Malta	4 000	536	0,6
Niemcy	25 000	8 800	10,4
Polska	4 000	12 100	14,3
Portugalia	4 000	2 300	2,7
Rumunia	4 000	5 100	6,0
Słowacja	25 000	562	0,7
Słowenia	4 000	908	1,1
Szwecja	15 000	1 025	1,2
Węgry	4 000	2 100	2,5
Wielka Brytania	25 000	2 500	3,0
(w tym: Irlandia Północna)	15 000	320	0,4
Włochy	8 000	11 106	13,1
Razem FADN UE		84 680	100

Źródło: zestawienie własne na podstawie [5], [6], [7], [8].

2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje łącznikowe z poszczególnych państw opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane do akceptacji przez Komitet Wspólnoty nadzorujący FADN.

Wewnątrz pola obserwacji FADN występuje duże zróżnicowanie gospodarstw pod względem typu rolniczego i wielkości ekonomicznej.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlania tego zróżnicowania w próbie badawczej, Agencja łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru do warstwowania zbioru gospodarstw mają zastosowanie trzy kryteria [8]:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

2.5. Rozmiary działalności rolniczych gwarantujące osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO „2007”

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa, określana jako suma wartości Standardowych Produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie, służy do ustalenia minimalnego progu wielkości ekonomicznej dla pola obserwacji FADN. W Polsce dla roku obrachunkowego 2018 próg ten został ustalony na poziomie 4 000 euro. Tabela przedstawia przykładową powierzchnię niektórych upraw oraz liczbę zwierząt niezbędną do włączenia gospodarstwa do pola obserwacji FADN (patrz: Tabela 2.5-1).

Tabela 2.5-1 Przykładowe rozmiary działalności rolniczych niezbędne do osiągnięcia przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej* według współczynników SO „2007”

Region	Działalność	J.m.	Ekwiwalent 4000 euro wg SO "2007"
Pomorze i Mazury	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	6,3
	Rzepak i rzepik	ha	5,6
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,4
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,2
	Krowy mleczne	szt.	3,2
	Tuczniki	szt.	18,3
Wielkopolska i Śląsk	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	5,8
	Rzepak i rzepik	ha	5,3
	Buraki cukrowe	ha	2,6
	Sady jabłoniowe	ha	2,0
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,1
	Krowy mleczne	szt.	3,1
	Tuczniki	szt.	18,1
Mazowsze i Podlasie	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	7,5
	Rzepak i rzepik	ha	7,0
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	1,8
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,4
	Krowy mleczne	szt.	3,6
	Tuczniki	szt.	16,5
Małopolska i Pogórze	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	7,2
	Rzepak i rzepik	ha	6,4
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,1
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,1
	Krowy mleczne	szt.	4,3
	Tuczniki	szt.	17,4

*Osiągnięcie przez gospodarstwo minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO „2007” [8], włącza GR do pola obserwacji Polskiego FADN; np. w regionie Pomorze i Mazury powierzchnia pszenicy 6,3 ha zapewnia osiągnięcie progowej wartości 4 000 euro.

2.6. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 tys. różnych danych charakteryzujących gospodarstwo rolne. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje, kwoty i limity produkcyjne). Wyniki Standardowe dotyczą tylko działalności i składników majątkowych gospodarstwa rolnego (majątek prywatny rodziny rolnika, np. dom mieszkalny, nie jest uwzględniony w bilansie finansowym).

Zakres i format zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, jest szczegółowo zdefiniowany w Rozporządzeniu Komisji (WE) NR 868/2008 z dnia 3 września 2008 r. z późniejszymi zmianami oraz na podstawie dokumentu RI/CC 1256 Rev. 7 Farm Return Data Definitions z lutego 2012 r. [3], [4], [12], [13]. Przepisy te obok szczegółowego wykazu zmiennych zawierają także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie to składa się z 14 grup danych rachunkowych, zestawionych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

Tab. A. Informacje ogólne.

Tab. B. Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo.

Tab. C. Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej.

Tab. D. Stan i wartość zwierząt.

Tab. E. Zakup i sprzedaż zwierząt.

Tab. F. Koszty.

Tab. G. Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi.

Tab. H. Zadłużenie.

Tab. I. Podatek od wartości dodanej (VAT).

Tab. J. Dopłaty i subsydia.

Tab. K. Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt).

Tab. L. Kwoty i inne prawa.

Tab. M. Dopłaty bezpośrednie.

Tab. N. Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt.

2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawach statystycznych (Tabela 5.1-1 - Tabela 5.2-10). Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej.

Wartości pieniężne wyrażone są w polskich złotych. Możliwe jest przeliczenie ich na euro po oficjalnym kursie, który można znaleźć w dokumencie „Najważniejsze informacje niezbędne do interpretacji wyników Polskiego FADN” dostępnym na stronie Polskiego FADN (<http://fadn.pl/wp-content/uploads/metodyka/Najwazniejsze-informacje.pdf>).

Ze względu na obowiązujące zasady upowszechniania danych FADN dopuszczalne jest prezentowanie wyników z grupy obejmującej co najmniej 15 gospodarstw. W przypadku mniejszej liczebności wpisywana jest „ . ” (kropka).

Tabela 2.7-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze TF8		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
1	Uprawy polowe	15	Specjalizujące się w uprawie zbóż (łącznie z ryżem), roślin oleistych i wysokobiałkowych na nasiona
		16	Specjalizujące się w uprawie polowej różnych gatunków roślin
		61	Mieszane - różne uprawy
2	Uprawy ogrodnicze	21	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych) pod wysokimi osłonami
		22	Specjalizujące się w gruntowych uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
		23	Specjalizujące się w uprawie grzybów i w szkółkarstwie oraz uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
3	Winnice	35	Specjalizujące się w uprawie winorośli
4	Uprawy trwałe	36	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (bez winorośli i oliwek)
		37	Specjalizujące się w uprawie oliwek
		38	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (uprawy trwałe)
5	Krowy mleczne	45	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego
6	Zwierzęta trawożerne	46	Specjalizujące się w chowie bydła rzeźnego (w tym hodowla)
		47	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego i rzeźnego (w tym hodowla)
		48	Specjalizujące się w chowie owiec, kóz i innych zwierząt żywionych paszami objętościowymi
7	Zwierzęta ziarnożerne	51	Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej
		52	Specjalizujące się w chowie drobiu
		53	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi
8	Mieszane	73	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami objętościowymi
		74	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi
		83	Mieszane - uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami objętościowymi
		84	Mieszane - różne uprawy i zwierzęta

Zestawienie typów rolniczych TF8 (Tabela 2.7-1) jest kombinacją typów podstawowych, składających się z różnych typów szczegółowych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych [1], [2], [17], [24].

Z kolei Tabela 2.7-2 przedstawia sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) opracowanych na podstawie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych [24]. Powszechnie stosowaną klasyfikacją jest klasyfikacja ES6. W opracowaniu tym nie posłużono się jednakże tą klasyfikacją ze względu na nietypowy charakter gospodarstw z osobowością prawną. Ich specyfika wynikająca z faktu, że pod względem siły ekonomicznej są to gospodarstwa najczęściej bardzo duże, wymusiła zmianę grupowania tych gospodarstw według wielkości ekonomicznej. Gospodarstwa z osobowością prawną na użytek niniejszej analizy pogrupowane zostały według 5 klas wielkości ekonomicznej: od 4 do 100 tys. euro SO, od 100 do 250 tys. euro SO, od 250 do 500 tys. euro SO, od 500 do 1 000 tys. euro SO oraz powyżej 1 000 tys. euro SO.

Tabela 2.7-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (euro), klasyfikacja ES6

ES6			ES	
Klasa wielkości ekonomicznej ES6		Zakres w euro (€)	Klasa wielkości ekonomicznej ES	Zakres w euro (€)
			1	€ < 2 000
1	Bardzo małe	2 000 ≤ € < 8 000	2	2 000 ≤ € < 4 000
			3	4 000 ≤ € < 8 000
2	Małe	8 000 ≤ € < 25 000	4	8 000 ≤ € < 15 000
			5	15 000 ≤ € < 25 000
3	Średnio-małe	25 000 ≤ € < 50 000	6	25 000 ≤ € < 50 000
4	Średnio-duże	50 000 ≤ € < 100 000	7	50 000 ≤ € < 100 000
5	Duże	100 000 ≤ € < 500 000	8	100 000 ≤ € < 250 000
			9	250 000 ≤ € < 500 000
6	Bardzo duże	€ ≥ 500 000	10	500 000 ≤ € < 750 000
			11	750 000 ≤ € < 1 000 000
			12	1 000 000 ≤ € < 1 500 000
			13	1 500 000 ≤ € < 3 000 000
			14	€ ≥ 3 000 000

Uwaga: Tabela 2.7-2 zawiera rozmiary wielkości ekonomicznej wyrażone w euro, natomiast dla uproszczenia zapisu we wszystkich następnych tabelach rozmiary prezentowane są w tysiącach euro.

3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”

3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”

„Wyniki Standardowe FADN” zawierają 10 tabel tematycznych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Opisy poszczególnych zmiennych są zgodne z zawartymi w „Wynikach Standardowych FADN” [11], [15]. Natomiast ich zawartość w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni tytułom. Należy więc zwrócić uwagę na szczegółowy opis danej zmiennej (od Tabela 3.1-1 do Tabela 3.1-10). W kolumnie „Symbol” zawarte jest alfanumeryczne, pięciodziesiętno-oznakowe oznaczenie poszczególnych zmiennych.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych zmiennych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”, w dalszej części rozdziału zamieszczono ich objaśnienia w porządku identycznym do prezentowanych wyników. Dodatkowo zamieszczono szczegółowe schematy obliczeń wybranych zmiennych prezentowanych w Wynikach Standardowych.

Tabela 3.1-1 Populacja i próba gospodarstw

Symbol	Zmienna	Sposób obliczenia, uwagi
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.

Tabela 3.1-2 Wybrane informacje o produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w wartości Standardowej Produkcji.
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 120 godz./rok. [SE015 + SE020]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach. [SE016 + SE021]
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy opłaconej (w gotówce lub w naturze) lub darowanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	Czas pracy opłaconej (w gotówce lub w naturze) lub darowanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego wyrażony w godzinach.
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych) = (UAA). Na tę powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dodzierżawiona na jeden rok lub dłużej, ziemia współużytkowana z właścicielem na zasadzie udziału w zbiorach, a także ugory i odłogi. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dodzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Powierzchnia wyrażona jest w hektarach (1 ha = 10 000 m ²).
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	Powierzchnia ziemi dodzierżawionej oraz użytkowanej nieodpłatnie przez rolnika na okres co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna, orkisz, pszenica twarda, pszenżyto, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, zioła, oleiste i włókniste łącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (łącznie z bawełną i trzciną cukrową).
SE042	Uprawy energetyczne	ha	Powierzchnia uprawy roślin energetycznych.
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami wysokimi). Dotyczy powierzchni podstawowej (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów), nawet gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów.
SE050	Winnice	ha	łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkółek).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. [SE055 + SE065]
SE055	Sady	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi).
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). łącznie z młodymi nasadzeniami i uprawami trwałymi pod osłonami.
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne.
SE072	Odłogi	ha	Powierzchnia użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, niekwalifikująca się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE073	Ugory	ha	Grunty orne czasowo nieużytkowane, które pozostają w dobrej kulturze oraz które kwalifikują się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	Powierzchnia ta obejmuje: powierzchnię użytków rolnych nieuprawianą w roku obrachunkowym, grunty orne czasowo nieużytkowane oraz trwałe użytki zielone nieużytkowane (TUZN) dla celów produkcyjnych ale uprawnione do dopłat. [SE072+SE073+TUZN]
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkółkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytków rolnych” (SE025).
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	Stan średni w roku: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU) ⁶ . Nie są uwzględniane roje pszczoł oraz pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu zwierząt.
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycieliły się i głównie utrzymywane są dla produkcji mleka z przeznaczeniem na cele spożywcze. Nie ujmują się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krow mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury noski i pozostały drób.

⁶

konie	:= 0,8	krowy mleczne	:= 1,0	maciory	:= 0,5
cielęta na tucz	:= 0,4	krowy wybrakowane	:= 1,0	tuczniki	:= 0,3
cielęta < 1 rok	:= 0,4	krowy pozostałe	:= 0,8	trzoda pozostała	:= 0,3
byczki 1 – 2 lata	:= 0,7	matki kozie	:= 0,1	brojlery	:= 0,007
jałówki 1 – 2 lata	:= 0,7	kozy pozostałe	:= 0,1	kury noski	:= 0,014
byki 2 lata	:= 1,0	matki owcze	:= 0,1	drób pozostały	:= 0,03
jałówki hodow.	:= 0,8	owce pozostałe	:= 0,1	króliki	:= 0,02
jałówki na tucz	:= 0,8	prosięta	:= 0,027		

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna pszenicy zwyczajnej i orkisz z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy), bez cieląt przeznaczonych do opasu, na 1 ha powierzchni paszowej. Średnia liczba jednostek przeliczeniowych (LU) z sumy: bydła (bez cieląt do opasu) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i odłogi. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	Produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta). ⁷

Tabela 3.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	zł	Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wynikającą ze zmiany cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem. [SE131/SE270]
SE135	Produkcja roślinna	zł	Obejmuje: sprzedaż, zużycie wewnętrzne, przekazanie do gospodarstwa domowego i różnicę stanu zapasów. [SE140 + SE145 + SE146 + SE150 + SE155 + SE160 + SE165 + SE170 + SE175 + SE180 + SE185 + SE190 + SE195 + SE200]
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	Wartość produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych z wyłączeniem ziemi oddzierżawionej oraz powierzchni użytków rolnych wyłączonych z produkcji. [SE135/(SE025-powierzchnia ziemi oddzierżawionej-SE074)]
SE140	Zboża	zł	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	zł	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielonkę z przeznaczeniem na pasze. Nie ujmuję się tu warzyw i soi.
SE146	Uprawy energetyczne	zł	Wszystkie rośliny uprawiane na cele energetyczne.

⁷ Stosuje się przelicznik 1 litr mleka = 1,031 kg.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE150	Ziemniaki	zł	Wszystkie typy odmian – także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	zł	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmuje się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wyśtoków otrzymanych z cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	zł	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (łącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa, kwiaty	zł	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo, że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	zł	Owoce z drzew i krzewów uprawianych w uprawie polowej (łącznie z owocami tropikalnymi).
SE180	Owoce cytrusowe	zł	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	zł	Winogrona konsumpcyjne, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.), wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzynki.
SE195	Uprawy pastewne	zł	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne. Dolicza się tu także produkcję z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych, bez zbóż, roślin białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nieujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nieuwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie poniesionych kosztów.
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	Produkcja obejmuje wartość produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje: sprzedaż, różnicę wartości zwierząt (SE211) w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także różnicę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i różnicę stanu zapasów. Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko i produkty z mleka krów, owiec i kóz, wełnę, jaja kurze, miód, inne produkty zwierzęce (obornik, jaja innych

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
			ptaków itp.), a także wpływy z usługowego odchovu zwierząt oraz przychody z krycia. [SE216 + SE220 + SE225 + SE230 + SE235 + SE240 + SE245 + SE251]
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	Wartość produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na jedną jednostkę przeliczeniową zwierząt. [SE206/SE080]
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego i obrotowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Zmienna ta umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i przetworów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ujęte w saldzie dopłat i kar do produkcji mleka.
SE220	Żywiec wołowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE235	Żywiec drobiowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku).
SE240	Jaja	zł	W pozycji tej uwzględnione są tylko jaja kurze.
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i jego przetworów.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	Pozycja ta obejmuje: żywiec koński i inne zwierzęta niewymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchovu zwierząt. Różnica wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.
SE256	Pozostała produkcja	zł	Do pozycji tej należą: czynsz za wydzierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrachunkowych, pozostałe produkty i przychody.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego rolnika. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, np. produkty roślinne zużyte jako pasze dla zwierząt, a także jako nasiona i sadzeniaki. Produkty te uwzględnione są w rachunku produkcji ogółem a zarazem stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i materiału rozmnożeniowego.

Tabela 3.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE270	Koszty ogółem	zł	Obejmują: koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrachunkowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym ⁸ i zużytych w ramach działalności operacyjnej – do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i ziarnożernych). Podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Do kosztów ogółem nie włącza się wartości zakupionych zwierząt, ze względu na ujęcie ich w rachunku wartości produkcji. [SE275 + SE360 + SE365]
SE275	Zużycie pośrednie	zł	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych i zużytych w procesie produkcji w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	Obejmują: koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasma dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie produkcji leśnej. [SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + SE331]
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych. [(SE285 + SE295 + SE300 + SE305)/(SE025-powierzchnia ziemi oddzierżawionej-SE074)]

⁸ Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bezpośrednich (własne i obce).
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	Nasiona i sadzonki wyprodukowane i zużyte w gospodarstwie.
SE295	Nawozy	zł	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	zł	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytaki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciwgradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w produkcji leśnej).
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię dodzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów roślinnych, usługi specjalistyczne do produkcji roślinnej itp.
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na 1 jednostkę przeliczeniową zwierząt. [(SE310 + SE320 + SE330)/SE080]
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	Pasze treściwe (łącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), pasze objętościowe, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchowu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, niezaliczoną do powierzchni użytków rolnych (SE025) (własne i obce).
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	Pasze dla zwierząt ziarnożernych (m.in. trzody chlewnej i drobiu) – wszystkie rodzaje (własne i obce).
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.	zł	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, innym niż wyssane) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych – odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	Koszty ogólnogospodarcze związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej. [SE340 + SE345 + SE350 + SE356]
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu narzędzi o małej wartości), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Remonty kapitalne zaliczane są do działalności inwestycyjnej.
SE345	Energia	zł	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	zł	Koszty pracy wykonanej w ramach usług oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty ogólnogospodarcze powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np. opłaty za prowadzenie księgowości, opłaty telefoniczne).
SE360	Amortyzacja	zł	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE370	Wynagrodzenia	zł	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników najemnych. Nie wlicza się kwot otrzymanych przez pracowników zaliczanych do nieopłaconej siły roboczej.
SE375	Czynsze	zł	Czynsze za dodzierżawę ziemi, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	zł	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania.

Tabela 3.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane w tej pozycji. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE699]
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	Dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi) oraz wsparciem specjalnym do produkcji roślinnej. [SE611 + SE612 + SE613]
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	Dopłaty dla producentów zbóż, roślin oleistych i białkowych (COP) oraz roślin energetycznych.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	Dopłaty otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	Pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodnich i plantacji wieloletnich.
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	Dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego. [SE616 + SE617 + SE618 + SE619]
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	Dopłaty do produkcji mleka pomniejszone o kary umowne za przekroczenie limitu produkcji mleka. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące krów mlecznych oraz produkcji mleka.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	Dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, za młode byczki, za krowy mamki. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące pozostałej produkcji bydłowej.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące produkcji owiec i kóz.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej, w tym również wsparcie specjalne (w sytuacji kiedy otrzymanych dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych).
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	Dopłaty rolnośrodowiskowe.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	zł	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (ONW).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	Dopłaty za dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE, do usług doradztwa rolniczego, dopłaty do poprawy jakości produktów rolniczych, do szkoleń, do zalesiania i do zachowania równowagi ekologicznej środowiska leśnego.
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich obejmują: dopłaty rolnośrodowiskowe, dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (ONW), pozostałe dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich uwzględniające dopłaty ze środków krajowych. W zmiennej tej zawiera się m.in.: SE621, SE622, SE623.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	Dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego z wyłączeniem dopłat do wynagrodzeń, czynszów, podatków i odsetek.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	Dopłaty do wynagrodzeń, czynszów i odsetek.
SE630	Płatności "decoupled"	zł	Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności. [SE632]
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	Tylko dla nowych państw członkowskich (bez Malty i Słowenii).
SE650	Wsparcie specjalne	zł	Wsparcie specjalne przyznawane na podstawie art. 68 rozporządzenia (EC) Nr 73/2009.
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty.

Tabela 3.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrotowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej (obliczane tylko w gospodarstwach „ryczałtowych”) pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 – SE390]
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane w tej pozycji. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE699]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	Co do zasady sprzedaż i zakupy w wynikach standardowych są ujęte w wartości netto (bez podatku VAT). W przypadku rolników rozliczających VAT na zasadach ogólnych saldo nie jest obliczane. W przypadku rolników ryczałtowych (większość) saldo jest obliczane odejmując od kwoty VAT należnego (od sprzedaży) kwotę VAT naliczonego (od zakupów).
SE390	Podatki	zł	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT gospodarstwa rolnego i podatków osobistych rolnika), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków. Dopłaty do podatków nie są ujmowane.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka, kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]
SE406	Raty dotacji inwestycyjnych	zł	Rata dotacji inwestycyjnych do rozliczenia w ciągu 12 miesięcy.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	Rekompensata może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozłożona na okres kilku lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	Podatek VAT zapłacony od inwestycji.

Tabela 3.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	zł	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE275	Zużycie pośrednie	zł	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 - SE390]
SE410	Wartość dodana brutto	zł	Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. [SE131 - SE275 + SE600]

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE360	Amortyzacja	zł	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto	zł	Opłata za zaangażowanie czynników wytwórczych do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników wytwórczych. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]
SE420	Dochód netto ⁹	zł	Opłata za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (w przypadku gospodarstw posiadających osobowość prawną tylko ziemi i kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Dochód ten oblicza się przez dodanie do wartości dodanej netto salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz odjęcie kosztu czynników zewnętrznych. [SE415 - SE365 + SE405]

⁹ Zmienna ta odpowiada zmiennej „Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego”.

Tabela 3.1-8 Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415/SE010]

Tabela 3.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	zł	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność rolnika. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa obrotowe. [SE441 + SE465]
SE441	Aktywa trwałe	zł	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego. Ujmowane są tu również środki trwałe będące w fazie inwestycji. [SE446 + SE450 + SE455 + SE460]
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz lasy. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż). Ujmowane są tu również uprawy trwałe będące w fazie inwestycji.
SE450	Budynki	zł	Budynki i ich trwałe wyposażenie należące do rolnika. Ujmowane są tu również budynki będące w fazie inwestycji.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez narzędzi o małej wartości bądź o okresie użytkowania nieprzekraczającym jednego roku). Ujmowane są tu również maszyny, urządzenia i środki transportu będące w fazie inwestycji.
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	zł	Tu uwzględnia się: jałówki cielne, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz maciory.
SE465	Aktywa obrotowe	zł	Aktywa obrotowe obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe). [SE470 + SE475 + SE480]
SE470	Stado obrotowe	zł	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	Tu ujmuję się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – bez plantacji nieowocujących (w tym wartość produkcji roślinnej w toku – cykl krótki).
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, należności krótkoterminowe, gotówka w kasie i na rachunku bankowym (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo- i krótkoterminowych. [SE490 + SE495]
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres nieprzekraczający jednego roku.
SE501	Kapitał własny	zł	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem. [SE436 – SE485]

Tabela 3.1-10 Wskaźniki finansowe

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego. [SE501 – SE501P ¹⁰]
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartość kapitału gospodarstwa rolnego [(stan na początek roku + stan na koniec roku obrachunkowego)/2] bez wartości ziemi, tj. wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana oddzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	zł	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym + różnica wartości stada podstawowego.
SE521	Inwestycje netto	zł	Inwestycje brutto pomniejszone o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji. [SE516 – SE360]

¹⁰ SE501P = Kapitał własny na początek roku obrachunkowego.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Przepływ pieniężny (1) obliczany jest w następujący sposób: sprzedaż produktów + inne przychody + sprzedaż zwierząt - koszty ogółem - koszty zakupu zwierząt + saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej + saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Przepływ pieniężny (2) obliczany jest w następujący sposób: Przepływ pieniężny (1) + sprzedaż środków trwałych - zakupy i inwestycje w środkach trwałych + stan zobowiązań na koniec roku - stan zobowiązań na początek roku.
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem. [SE530/SE436]

Schemat 3.2-1 ilustruje rachunek wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

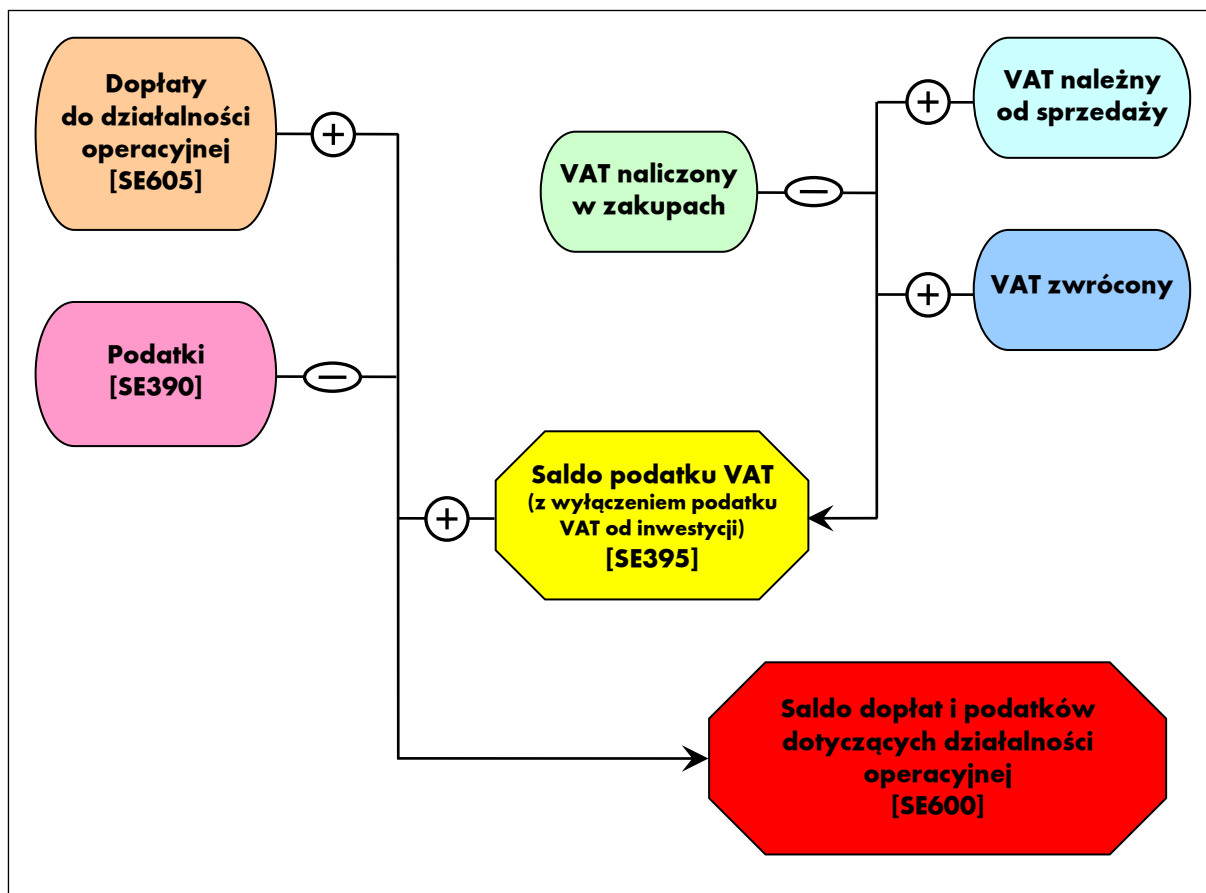
W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, różnica stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych nie wpływa na poziom określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

Schemat 3.2-2 Rachunek różnicy wartości zwierząt stada podstawowego

$\text{REGIDX } n = \frac{Wk n}{Lk n} \bigg/ \frac{Wp n}{Lp n}$	gdzie: REGIDX - index cen; Wk - wartość na koniec roku obrachunkowego; n - grupa zwierząt; Lk - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego; Wp - wartość na początek roku obrachunkowego; Lp - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego; LVVAL - różnica wartości zwierząt.
$\text{LVVAL } n = \left(\frac{WK n}{\text{REGIDX } n} - Wp n \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX } n)}{2}$	

W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest różnica wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego. Różnica wartości zwierząt stada podstawowego spowodowana jest zmianą cen w roku obrachunkowym oraz zmianą liczby zwierząt. W przypadku stada obrotowego różnica wartości zwierząt obliczana jest jako różnica pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego i obrotowego została wyodrębniona jako zmienna SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

Schemat 3.2-3 Rachunek salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

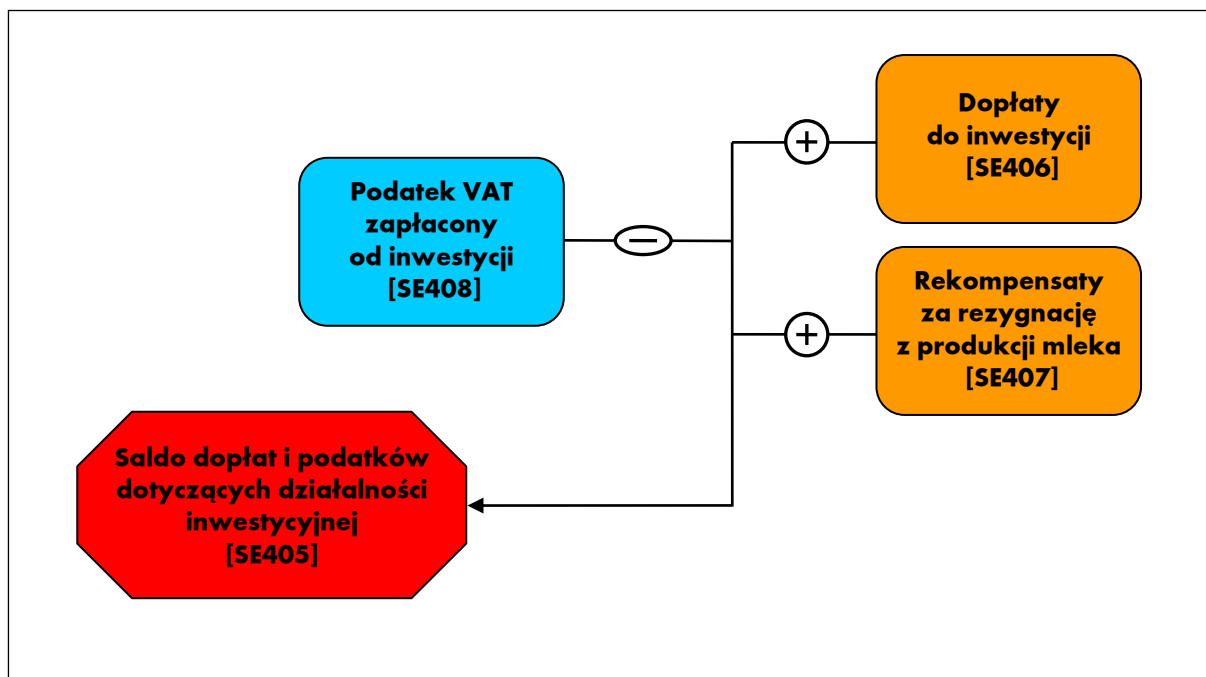
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej **nie są** ujęte w kosztach (patrz: Tabela 3.1-4). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda SE600 (patrz: Tabela 3.1-6 oraz Schemat 3.2-3). Dzięki temu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a sektorem publicznym. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

W przypadku gospodarstw rolnych rozliczających podatek VAT na zasadach ogólnych saldo podatku VAT (SE395), czyli różnica między VAT należnym a naliczonym **wynosi 0** (zero). Tym samym saldo podatku VAT w tych gospodarstwach **nie wpływa** na wartość dochodu z gospodarstwa rolnego.

W gospodarstwach rolnych korzystających ze zwolnienia od podatku VAT („ryczałtowych”) saldo (SE395) jest obliczane jako różnica kwoty VAT należnego (od sprzedaży) i kwoty VAT naliczonego (od zakupów) i **jest uwzględnione** w rachunku dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego.

W Polsce „VAT zwrócony” (rozumiany jako ryczałtowany zwrot podatku VAT) nie funkcjonuje. Na schemacie został on uwzględniony w celu zapewnienia zgodności metodycznej na poziomie UE.

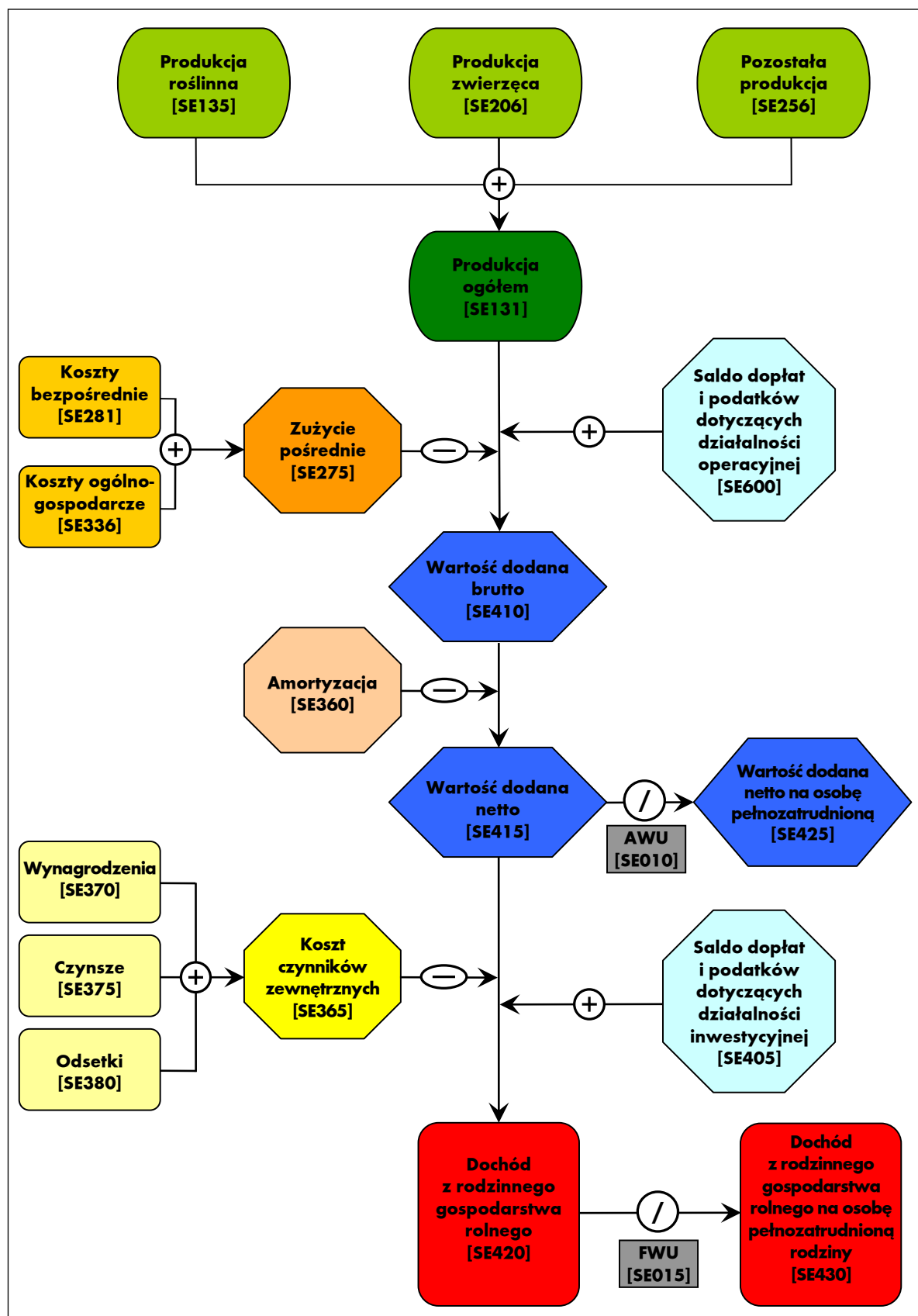
Schemat 3.2-4 Rachunek salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej

Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego (w przypadku gospodarstw rolnych z osobowością prawną dochodu netto). Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

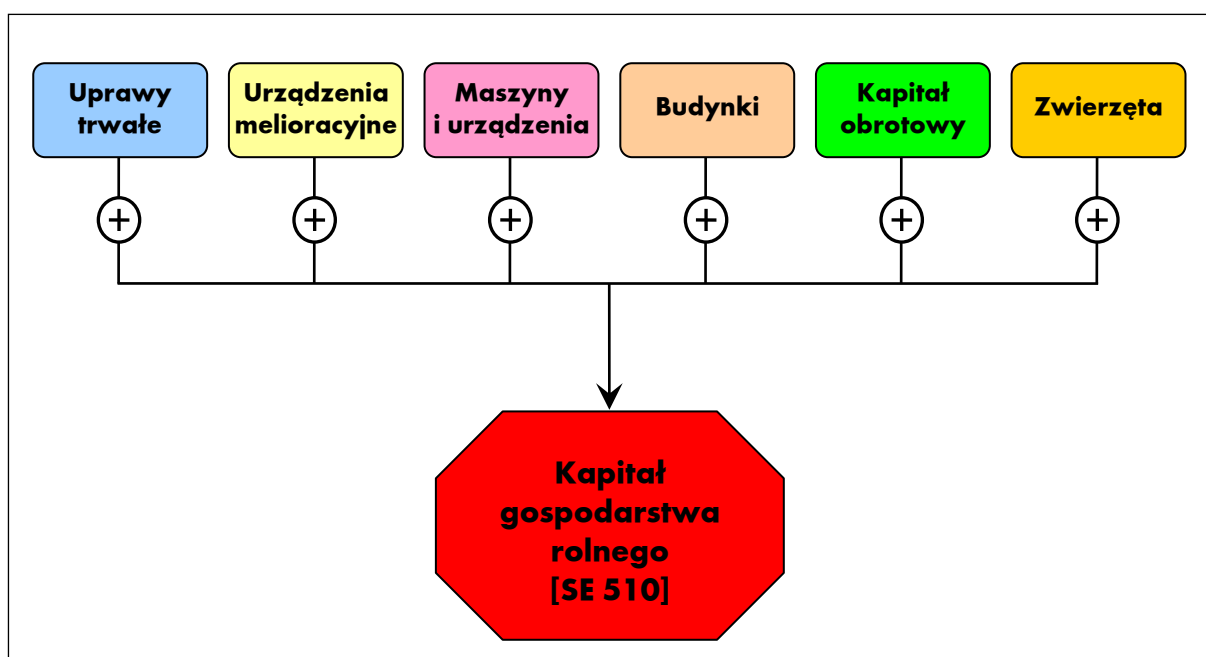
W przypadku gospodarstw rolnych rozliczających podatek VAT na zasadach ogólnych podatek VAT zapłacony od inwestycji jest wyłączony z rachunku salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej. Tym samym podatek VAT zapłacony od inwestycji nie wpływa na wartość dochodu z gospodarstwa rolnego.

**Schemat 3.2-5 Rachunek dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego
(w przypadku gospodarstw rolnych z osobowością prawną
dochodu netto)**

Schemat 3.2-5 przedstawia rachunek poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką ekonomiczną jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych oraz dodaje saldo dopłat i podatku dotyczących działalności inwestycyjnej. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego¹¹. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

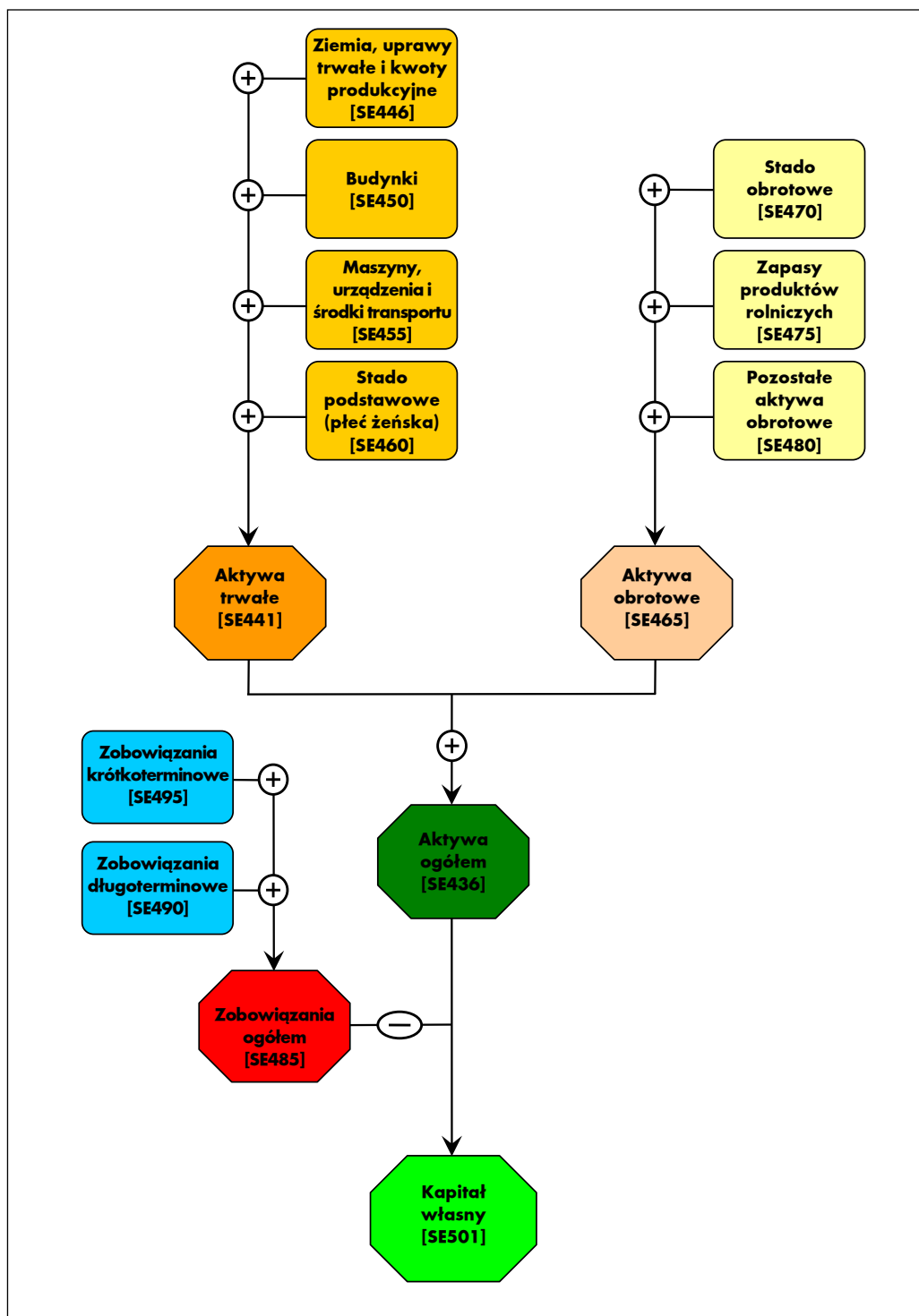
Schemat 3.2-6 Rachunek kapitału gospodarstwa rolnego

Schemat 3.2-6 ilustruje rachunek kapitału gospodarstwa rolnego według ustaleń metodycznych FADN. Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

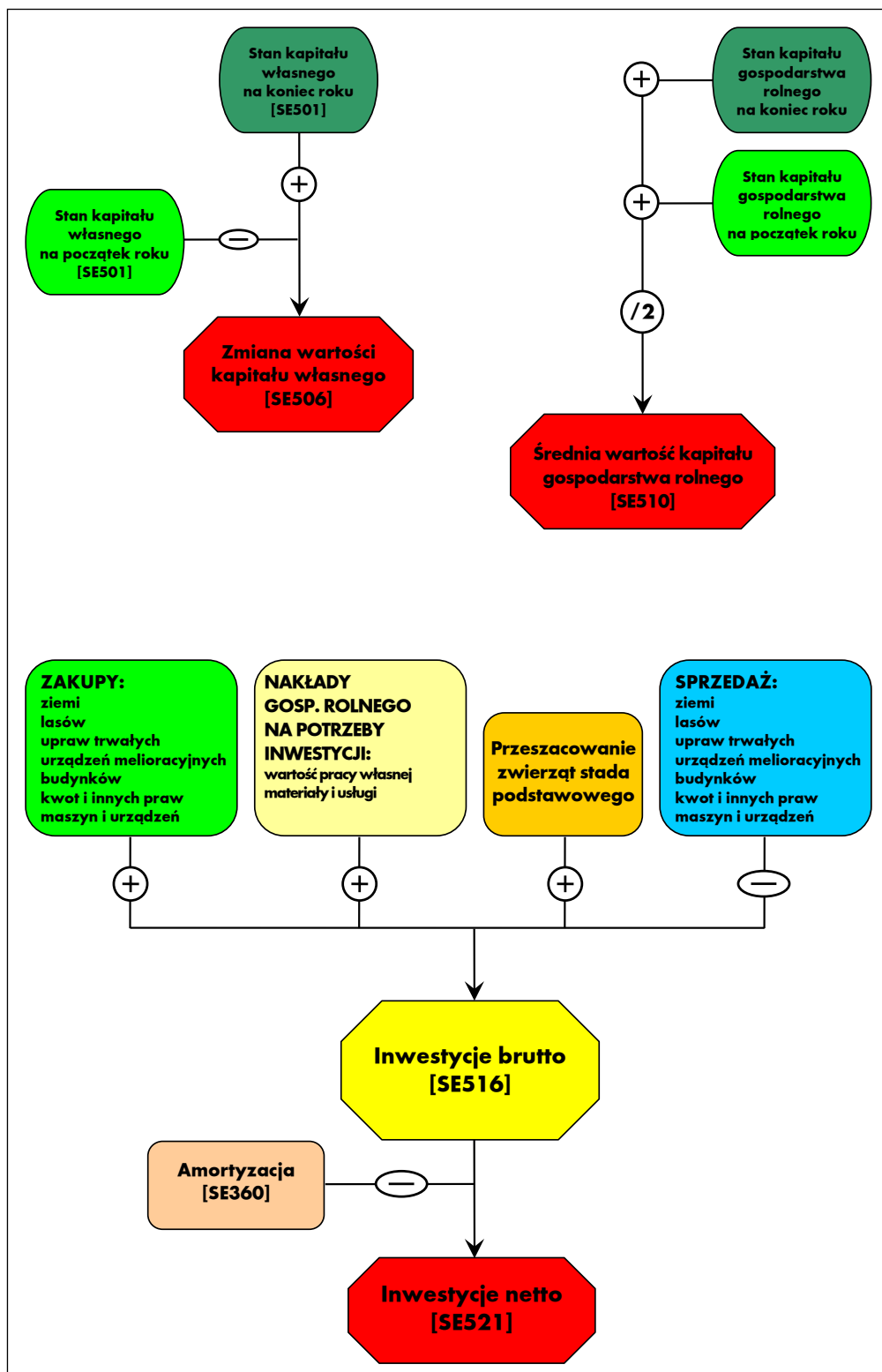
¹¹ W gospodarstwach osób prawnych kategoria ta nazywana jest dochodem netto.

Schemat 3.2-7 Bilans finansowy gospodarstwa rolnego

Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup i aktywa obrotowe – składające się z 3 grup. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 3.2-8 Rachunek wybranych wskaźników bilansowych i finansowych

Na schemacie zaprezentowany jest rachunek czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany wartości kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego'2010 (PSR'2010) określono liczbę gospodarstw, które posiadały wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 4 000 euro (3 570 gospodarstw osób prawnych) [8]. Wielkość ta (4 000 euro) jest minimalną wielkością ekonomiczną gospodarstw włączonych do pola obserwacji Polskiego FADN.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych. W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte współczynniki Standardowej Produkcji SO „2007”, obowiązujące od 2013 roku. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ-PIB przy udziale ekspertów z IUNG, SGGW oraz z innych instytucji dla czterech wydzielonych w Polsce regionów FADN o numerach: 785, 790, 795, 800 [23].

Mapa 4-1 Podział Polski na regiony FADN

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5].

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ-PIB na podstawie odpowiednich wytycznych Unii Europejskiej – Rozporządzenie Komisji EEC/2008/1242 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych (Dz. U. L 335, 13.12.2008) [1], [2], [16].

4.2. Zbiór gospodarstw rolnych z osobowością prawną przekazujących dane rachunkowe dla celów Polskiego FADN

W zbiorze dla roku 2018 znajduje się 188 gospodarstw osób prawnych, które stanowią statystycznie reprezentatywną próbę dla 3 570 gospodarstw towarowych posiadających osobowość prawną znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN. Próba jest statystycznie reprezentatywna pod względem typu rolniczego, klasy wielkości ekonomicznej oraz regionu FADN.

Różnica między liczbą gospodarstw osób prawnych z pola obserwacji Polskiego FADN zaprezentowana w tabeli 4.2-1 a w tabelach 4.2-2 oraz 5.1-1 i 5.2-1 wynika z zastosowanego systemu ważenia oraz łączenia typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej.

Tabela 4.2-1 Rozkład gospodarstw rolnych w z osobowością prawną w polu obserwacji obejmujących Polskę według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)	Bardzo duże (€>=500)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	0	0	0	0	803	316	1 119
	Mieszane (8)	0	0	1 074	359	484	534	2 451
RAZEM (€>=4)		0	0	1 074	359	1 287	850	3 570

Źródło: GUS, Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska (na podstawie populacji gospodarstw badanych w Powszechnym Spisie Rolnym w 2010 roku; klasyfikacja z użyciem SO 2007; kurs wymiany 1 euro = 3,90916 zł).

Ze względu na mało liczną próbę gospodarstw z osobowością prawną i ich charakter (gospodarstwa ekonomicznie i obszarowo duże i bardzo duże), nie przystający do obowiązujących standardów grupowania gospodarstw, na potrzeby niniejszej analizy wyznaczono nowe grupy gospodarstw, które przedstawiono poniżej.

Tabela 4.2-2 Rozkład badanych¹² gospodarstw rolnych z osobowością prawną według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według wielkości ekonomicznej					RAZEM
		4<=€<100	100<=€<250	250<=€<500	500<=€<1 000	€>=1 000	
Typy rolnicze	Uprawy polowe (1)	12	32	46	20	13	123
	Zwierzęta (5, 6, 7)	2	1	8	4	9	24
	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne (5, 6)	2	1	5	2	2	12
	Zwierzęta ziarnożerne (7)	0	0	3	2	7	12
	Mieszane (8)	1	8	7	13	12	41

4.3. Udostępnianie danych

4.3.1. Udostępnianie danych z europejskiego FADN

Dane FADN zagregowane w formie wyników standardowych są dostępne w publicznej bazie danych na stronie europejskiego FADN (w języku angielskim, niemieckim lub francuskim).

Użytkownik ma do wyboru dwie możliwości:

1. Stworzenie własnego raportu z danymi według zdefiniowanych przez siebie kryteriów http://ec.europa.eu/agriculture/rica//database/database_en.cfm.
2. Pobranie gotowego pliku z danymi http://ec.europa.eu/agriculture/rica//database/consult_std_reports_en.cfm.

4.3.2. Udostępnianie danych z Polskiego FADN

IERiGŻ-PIB dysponuje danymi rachunkowymi:

- z indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość rolną (systematyczne zapisy w ciągu roku obrachunkowego w tzw. Książkach Rachunkowości Rolnej).
- z gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne. Dane te pochodzą z ankiety przeprowadzanej raz w roku.

IERiGŻ-PIB udostępnia tylko dane rachunkowe (tzn. dot. działalności rolniczej i pozarolniczej prowadzonej przez gospodarstwa rolne).

Dane osobowe nie są udostępniane!

Dane rachunkowe udostępniane są w celu dokonywania analiz ekonomicznych gospodarstw rolnych oraz oceny sytuacji w rolnictwie i na rynkach rolnych.

¹² Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

Dane udostępniane są w publikacjach IERiGŻ-PIB i na indywidualny wniosek¹³.

Dane w publikacjach IERiGŻ-PIB są zagregowane i prezentowane według standardowych klasyfikacji gospodarstw rolnych stosowanych w UE i Polsce.

IERiGŻ-PIB udostępnia również dane w postaci szeregów czasowych według różnych grupowań, a także z uwzględnieniem zmian metodycznych¹⁴.

¹³ Więcej informacji nt. zasad udostępniania danych znaleźć można na stronie www.fadn.pl.

¹⁴ Pobieranie wyników standardowych w postaci szeregów czasowych możliwe jest ze strony www.fadn.pl.

5. Wyniki Standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2018 r.

Przedstawione wyniki są reprezentatywne dla populacji gospodarstw osób prawnych znajdujących się w polu obserwacji FADN i są średnimi ważonymi dla tej grupy gospodarstw rolnych.

Ze względu na łączenie typów, w zestawieniach pominięto kolumnę charakteryzującą średnie dla populacji gospodarstw z osobowością prawną. Z uwagi zaś na niewystarczającą liczbę gospodarstw umożliwiającą publikację danych dla typów rolniczych 5 (krowy mleczne), 6 (pozostałe zwierzęta trawożerne) oraz 7 (zwierzęta ziarnożerne) wyniki nie zostały opublikowane. W związku z powyższym w tabelach zaprezentowano wyniki dla połączonych 3 typów zwierzęcych (typ 5-krowy mleczne, typ 6-pozostałe zwierzęta trawożerne i typ 7-zwierzęta ziarnożerne), zgodnie z tym jak były one prezentowane w latach ubiegłych. Umożliwi to porównywalność wyników z latami poprzednimi, pod warunkiem, że zastosowane zostaną jednakowe parametry klasyfikacji gospodarstw (np. SO „2004”).

W odniesieniu do gospodarstw z osobowością prawną nie prezentowano wyników dla zmiennej: dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), ponieważ w gospodarstwach tych nie występowały nakłady pracy własnej. Zaś zmienną SE420 (dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego) należy traktować jako „dochód netto z gospodarstwa rolnego” (patrz: Tabela 5.1-8 oraz Tabela 5.2-8).

5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Tabela 5.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta*	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		1 730	429	165	264	813
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		123	24	12	12	41

*połączone typy rolnicze: krowy mleczne, pozostałe zwierzęta trawożerne i zwierzęta ziarnożerne.

Tabela 5.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	298 201,0	560 970,6	.	.	683 750,2
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	7,365	11,895	.	.	19,759
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	16 563	26 712	.	.	45 468
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	0,000	0,000	.	.	0,000
SE016	Czas pracy własnej	godz.	0	0	.	.	0
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	7,365	11,895	.	.	19,759
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	16 563	26 712	.	.	45 468
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	426,6	329,5	.	.	597,8
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	204,8	186,9	.	.	359,0
SE035	Zboża	ha	261,49	156,59	.	.	313,68
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	132,85	42,79	.	.	132,77
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	0,00	.	.	0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,31	0,00	.	.	5,90
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	.	.	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,70	0,00	.	.	0,40
SE055	Sady	ha	0,11	0,00	.	.	0,35
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,58	0,00	.	.	0,05
SE071	Uprawy pastwne	ha	23,67	127,64	.	.	137,77
SE072	Odłogi	ha	0,84	0,00	.	.	0,38
SE073	Ugory	ha	3,37	2,49	.	.	4,51
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	8,74	2,49	.	.	10,51
SE075	Lasy	ha	2,04	5,82	.	.	4,06
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	9,3	444,0	.	.	359,1
SE085	Krowy mleczne	LU	1,48	60,46	.	.	112,87
SE090	Pozostałe bydło	LU	5,53	57,36	.	.	107,29
SE095	Owce i kozy	LU	0,00	0,17	.	.	0,61
SE100	Trzoda chlewna	LU	1,79	230,15	.	.	109,36
SE105	Drób	LU	0,51	90,92	.	.	24,57
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	59,0	45,3	.	.	54,2
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	80,5	77,6	.	.	87,4
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	0,25	0,91	.	.	1,55
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krówę	6 053	8 181	.	.	9 526

Tabela 5.1-3 Wartość produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	2 095 313	3 144 486	.	.	4 512 742
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	kratność	0,92	0,87	.	.	0,86
SE135	Produkcja roślinna	zł	1 985 204	746 213	.	.	1 952 987
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	4 751	2 282	.	.	3 325
SE140	Zboża	zł	1 128 089	543 398	.	.	1 130 237
SE145	Rośliny białkowe	zł	24 076	7 474	.	.	30 881
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	0	.	.	0
SE150	Ziemniaki	zł	92 056	0	.	.	33 288
SE155	Buraki cukrowe	zł	121 526	30 902	.	.	173 952
SE160	Rośliny oleiste	zł	498 174	108 685	.	.	471 351
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	0	0	.	.	6 270
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	1 369	0	.	.	40 727
SE175	Owoce	zł	2 185	0	.	.	4 491
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	.	.	0
SE195	Uprawy pastwne	zł	72 777	55 415	.	.	17 414
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	44 953	340	.	.	44 376
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	31 707	2 382 558	.	.	2 511 933
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	3 409	5 366	.	.	6 996
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	-2 091	-45 677	.	.	-15 537
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	12 358	704 643	.	.	1 501 311
SE220	Żywiec wołowy	zł	9 739	70 235	.	.	320 884
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	7 856	1 047 644	.	.	426 158
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	0	192	.	.	832
SE235	Żywiec drobiowy	zł	1 754	546 566	.	.	260 219
SE240	Jaja	zł	0	0	.	.	0
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	0	314	.	.	16
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	0	12 964	.	.	2 513
SE256	Pozostała produkcja	zł	78 402	15 715	.	.	47 822
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	124	0	.	.	1 119
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	20 610	285 087	.	.	312 263

Tabela 5.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE270	Koszty ogółem	zł	2 284 830	3 616 720	.	.	5 240 574
SE275	Zużycie pośrednie	zł	1 507 827	2 671 811	.	.	3 543 784
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	894 142	2 012 502	.	.	2 417 392
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	2 098	1 328	.	.	1 890
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	146 821	93 899	.	.	205 696
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	12 617	6 226	.	.	27 598
SE295	Nawozy	zł	397 006	190 175	.	.	503 621
SE300	Środki ochrony roślin	zł	260 526	95 638	.	.	245 897
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	72 244	54 379	.	.	154 811
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	1 886	3 555	.	.	3 641
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	6 446	315 071	.	.	560 615
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	3 911	61 258	.	.	180 116
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	5 959	962 473	.	.	466 582
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	2 361	217 602	.	.	104 330
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	5 139	300 867	.	.	280 169
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	0	0	.	.	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	613 685	659 309	.	.	1 126 392
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	109 678	99 636	.	.	226 493
SE345	Energia	zł	221 214	267 343	.	.	452 645
SE350	Usługi	zł	164 233	187 395	.	.	242 773
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	118 559	104 936	.	.	204 481
SE360	Amortyzacja	zł	180 229	278 881	.	.	361 303
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	596 774	666 028	.	.	1 335 488
SE370	Wynagrodzenia	zł	434 843	593 212	.	.	1 213 447
SE375	Czynsze	zł	110 654	43 243	.	.	69 568
SE380	Odsetki	zł	51 278	29 573	.	.	52 472

Tabela 5.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	449 447	323 382	.	.	677 973
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	34 377	13 341	.	.	48 042
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	.	.	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	.	.	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	26 443	5 701	.	.	31 415
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	886	3 748	.	.	7 229
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	.	.	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	886	3 632	.	.	7 197
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	116	.	.	31
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	.	.	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	5 727	12 706	.	.	17 592
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	zł	2 803	5 896	.	.	5 919
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	113	53	.	.	0
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	8 642	18 656	.	.	23 511
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	33 192	32 674	.	.	77 060
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	.	.	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	183 378	116 688	.	.	237 885
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	183 378	116 688	.	.	237 885
SE650	Wsparcie specjalne	zł	11 416	12 874	.	.	41 379
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	188 971	138 275	.	.	284 246

Tabela 5.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	387 512	264 368	.	.	574 704
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	449 447	323 382	.	.	677 973
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	0	0	.	.	0
SE390	Podatki	zł	61 935	59 014	.	.	103 269
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	2 362	1 289	.	.	22 109
SE406	Raty dotacji inwestycyjnych	zł	2 362	1 289	.	.	22 109
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	.	.	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	0	0	.	.	0

Tabela 5.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	2 095 313	3 144 486	.	.	4 512 742
SE275	Zużycie pośrednie	zł	1 507 827	2 671 811	.	.	3 543 784
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	387 512	264 368	.	.	574 704
SE410	Wartość dodana brutto	zł	974 998	737 043	.	.	1 543 662
SE360	Amortyzacja	zł	180 229	278 881	.	.	361 303
SE415	Wartość dodana netto	zł	794 770	458 162	.	.	1 182 359
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	596 774	666 028	.	.	1 335 488
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	2 362	1 289	.	.	22 109
SE420	Dochód netto	zł	200 357	-206 577	.	.	-131 019

Tabela 5.1-8 Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	107 913	38 517	.	.	59 839

Tabela 5.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE436	Aktywa ogółem	zł	6 767 808	8 204 043	.	.	9 464 756
SE441	Aktywa trwałe	zł	4 532 362	5 766 088	.	.	6 215 778
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	3 275 576	1 841 589	.	.	2 258 702
SE450	Budynki	zł	570 919	2 651 549	.	.	2 403 120
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	669 754	834 341	.	.	1 031 896
SE460	Ślodo podstawowe (pleć żeńska)	zł	16 114	438 610	.	.	522 060
SE465	Aktywa obrotowe	zł	2 235 445	2 437 955	.	.	3 248 978
SE470	Ślodo obrotowe	zł	12 579	523 180	.	.	364 887
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	473 491	271 253	.	.	585 777
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	1 749 375	1 643 522	.	.	2 298 314
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	1 585 410	878 161	.	.	1 605 350
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	1 115 281	345 027	.	.	773 392
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	470 129	533 134	.	.	831 958
SE501	Kapitał własny	zł	5 182 398	7 325 882	.	.	7 859 406

Tabela 5.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe	Zwierzęta	Krowy ml. i poz. zw. trawożerne	Zwierzęta ziarnożerne	Mieszane
			(1)	(5, 6, 7)	(5, 6)	(7)	(8)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	130 908	-353 628	.	.	-430 066
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	3 530 289	6 847 697	.	.	7 521 538
SE516	Inwestycje brutto	zł	76 292	4 033	.	.	202 911
SE521	Inwestycje netto	zł	-103 937	-274 849	.	.	-158 391
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	351 446	115 430	.	.	333 367
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	205 252	130 802	.	.	211 617
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	kratność	0,03	0,02	.	.	0,02

5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (ES6)

Tabela 5.2-1 Populacja i próba gospodarstw według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		861	477	866	418	349
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		15	41	61	37	34

Tabela 5.2-2 Wybrane informacje o produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	42 361,0	174 214,3	357 332,6	701 633,3	1 688 213,2
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	2,379	7,376	8,969	16,821	38,741
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	5 467	17 185	21 336	38 067	85 194
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SE016	Czas pracy własnej	godz.	0	0	0	0	0
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	2,379	7,376	8,969	16,821	38,741
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	5 467	17 185	21 336	38 067	85 194
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	57,9	261,1	383,9	750,7	1 558,3
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	14,7	80,2	143,5	336,6	1 174,7
SE035	Zboża	ha	37,58	162,16	238,77	423,45	804,08
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	10,73	61,99	100,07	189,92	432,85
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,00	1,13	0,78	0,81	10,83
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,00	0,42	0,00	2,40	0,93
SE055	Sady	ha	0,00	0,42	0,00	0,00	0,82
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	0,00	2,40	0,11
SE071	Uprawy pastwne	ha	8,11	28,00	34,59	130,93	293,77
SE072	Odłogi	ha	0,00	3,06	0,00	0,00	0,88
SE073	Ugory	ha	0,60	1,96	4,00	9,43	4,88
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	1,88	7,73	9,79	11,65	17,36
SE075	Lasy	ha	1,35	1,66	3,33	3,36	8,83
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	14,4	37,5	123,3	264,5	717,6
SE085	Krowy mleczne	LU	0,00	2,27	15,64	55,22	236,19
SE090	Pozostałe bydło	LU	3,15	19,82	19,73	52,28	201,13
SE095	Owce i kozy	LU	0,00	0,15	0,00	1,11	0,08
SE100	Trzoda chlewna	LU	11,26	14,62	45,49	141,99	215,35
SE105	Drób	LU	0,00	0,63	42,42	13,61	48,95
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	62,7	46,7	55,8	60,4	56,9
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	77,8	83,9	82,8	86,4	80,7
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	0,36	0,67	0,92	0,77	1,46
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	0	4 102	7 500	8 031	9 818

Tabela 5.2-3 Wartość produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE131	Produkcja ogółem	zł	229 577	920 145	2 130 794	5 120 928	11 501 195
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	0,70	0,78	0,88	0,93	0,89
SE135	Produkcja roślinna	zł	172 329	788 901	1 500 224	3 249 229	6 180 153
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	3 075	3 113	4 010	4 397	4 011
SE140	Zboża	zł	118 251	515 080	936 193	1 759 821	3 460 862
SE145	Rośliny białkowe	zł	4 871	16 915	18 304	34 296	78 721
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	0	0	0	0
SE150	Ziemniaki	zł	0	96	27 588	150 149	285 070
SE155	Buraki cukrowe	zł	6 435	37 788	58 679	135 402	669 603
SE160	Rośliny oleiste	zł	34 592	193 762	394 920	719 789	1 506 592
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	0	0	0	0	14 593
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	0	4 967	11 527	10 149	54 021
SE175	Owoce	zł	0	7 929	0	0	10 452
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	8 180	8 900	3 430	293 162	77 058
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	0	3 465	49 582	146 461	23 180
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	32 762	106 086	583 722	1 802 259	5 096 158
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	2 274	2 829	4 735	6 814	7 101
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	-16 729	-31 977	-12 550	27 336	-19 338
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	0	12 457	152 754	630 354	3 269 322
SE220	Żywiec wołowy	zł	8 610	35 857	40 824	107 232	581 332
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	24 151	55 105	141 883	847 761	814 945
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	0	172	0	1 534	98
SE235	Żywiec drobiowy	zł	0	2 211	247 561	214 566	411 359
SE240	Jaja	zł	0	0	0	0	0
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	0	283	0	32	0
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	0	0	700	779	19 102
SE256	Pozostała produkcja	zł	24 486	25 158	46 848	69 440	224 884
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	0	96	879	755	0
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	19 736	25 677	133 248	212 177	510 469

Tabela 5.2-4 Koszty według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE270	Koszty ogółem	zł	325 852	1 179 846	2 414 091	5 481 420	12 987 311
SE275	Zużycie pośrednie	zł	177 373	746 345	1 702 919	3 718 403	8 862 983
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	98 040	440 968	1 173 306	2 504 638	5 772 094
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	1 222	1 518	1 995	2 024	2 026
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	13 497	76 393	136 861	245 226	550 513
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 645	8 932	23 010	17 524	40 054
SE295	Nawozy	zł	36 783	184 554	314 263	666 760	1 451 358
SE300	Środki ochrony roślin	zł	14 501	104 734	220 069	369 898	812 577
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	3 708	18 904	75 332	213 738	307 060
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	2 051	1 504	3 462	3 815	3 693
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	1 148	15 289	54 272	216 514	1 305 829
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	0	7 353	15 222	68 117	384 362
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	26 510	29 783	280 001	567 180	817 315
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	18 091	8 727	97 529	114 550	86 052
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 894	11 311	92 508	225 321	527 442
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	0	0	0	0	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	79 333	305 377	529 614	1 213 766	3 090 889
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	7 099	54 209	107 968	228 696	559 484
SE345	Energia	zł	28 196	116 958	202 149	499 012	1 149 147
SE350	Usługi	zł	24 789	71 152	120 254	316 529	772 985
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	19 249	63 058	99 242	169 528	609 273
SE360	Amortyzacja	zł	43 477	90 299	167 274	426 187	920 188
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	105 002	343 202	543 897	1 336 830	3 204 140
SE370	Wynagrodzenia	zł	96 880	289 938	418 631	1 032 965	2 796 005
SE375	Czynsze	zł	4 424	33 177	85 571	159 674	303 430
SE380	Odsetki	zł	3 697	20 088	39 695	144 191	104 705

Tabela 5.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	71 653	306 079	417 689	790 698	1 623 573
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	3 761	16 848	15 756	44 798	173 467
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	1 756	8 182	11 592	27 823	133 526
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	606	2 971	2 778	5 606	6 657
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	606	2 867	2 778	5 606	6 584
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	104	0	0	73
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	1 100	13 764	10 756	13 589	20 452
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	zł	3 425	4 485	4 284	4 145	4 741
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	0	0	0	465	65
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	4 525	18 248	15 040	18 199	25 258
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	4 582	21 857	33 289	56 604	192 374
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	26 597	118 498	176 305	344 714	527 694
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	26 597	118 498	176 305	344 714	527 694
SE650	Wsparcie specjalne	zł	2 806	18 658	14 338	36 892	56 502
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	31 581	127 657	174 520	320 777	698 124

Tabela 5.2-6 Salda dopłat i podatków według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	64 771	268 328	363 703	667 622	1 353 809
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	71 653	306 079	417 689	790 698	1 623 573
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	0	0	0	0	0
SE390	Podatki	zł	6 882	37 750	53 986	123 076	269 764
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	2 130	0	5 199	23 977	17 860
SE406	Raty dotacji inwestycyjnych	zł	2 130	0	5 199	23 977	17 860
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	0	0	0	0	0

Tabela 5.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE131	Produkcja ogółem	zł	229 577	920 145	2 130 794	5 120 928	11 501 195
SE275	Zużycie pośrednie	zł	177 373	746 345	1 702 919	3 718 403	8 862 983
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	64 771	268 328	363 703	667 622	1 353 809
SE410	Wartość dodana brutto	zł	116 975	442 128	791 577	2 070 146	3 992 021
SE360	Amortyzacja	zł	43 477	90 299	167 274	426 187	920 188
SE415	Wartość dodana netto	zł	73 498	351 829	624 303	1 643 960	3 071 833
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	105 002	343 202	543 897	1 336 830	3 204 140
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	2 130	0	5 199	23 977	17 860
SE420	Dochód netto	zł	-29 374	8 627	85 605	331 107	-114 447

Tabela 5.2-8 Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	30 896	47 698	69 605	97 732	79 291

Tabela 5.2-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE436	Aktywa ogółem	zł	1 522 658	3 767 316	6 323 453	16 140 367	21 709 552
SE441	Aktywa trwałe	zł	1 298 348	2 523 856	4 142 326	11 448 614	13 361 976
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	672 005	1 784 643	2 881 156	7 283 519	3 778 880
SE450	Budynki	zł	431 690	345 170	635 753	2 239 880	5 881 348
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	192 962	337 304	536 300	1 659 454	2 489 383
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	1 691	56 739	89 118	265 761	1 212 365
SE465	Aktywa obrotowe	zł	224 310	1 243 460	2 181 127	4 691 753	8 347 576
SE470	Stado obrotowe	zł	11 943	45 957	104 712	325 639	811 969
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	29 961	179 241	369 400	836 955	1 804 441
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	182 406	1 018 262	1 707 015	3 529 159	5 731 166
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	166 869	614 629	1 183 477	3 765 518	3 970 982
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	100 998	422 017	731 815	2 963 125	1 558 074
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	65 871	192 611	451 662	802 393	2 412 908
SE501	Kapitał własny	zł	1 355 789	3 152 687	5 139 976	12 374 849	17 738 570

Tabela 5.2-10 Wskaźniki finansowe według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	4≤€<100	100≤€<250	250≤€<500	500≤€<1 000	€≥1 000
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	-43 447	-153 466	205 094	-190 082	-751 022
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	926 244	2 142 749	3 471 378	8 867 724	18 959 344
SE516	Inwestycje brutto	zł	23 636	30 788	92 240	68 302	444 169
SE521	Inwestycje netto	zł	-19 841	-59 511	-75 034	-357 885	-476 020
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	32 301	163 572	282 480	709 722	804 671
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	1 542	74 616	-21 022	696 951	781 427
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	0,00	0,02	0,00	0,04	0,04

Literatura

- [1] Commission Regulation (EC) 1242/2008: of 8 December 2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [2] Commission Regulation (EC) 867/2009: of 21 September 2009 amending and correcting Regulation (EC) No 1242/2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [3] Commission Regulation (EC) No 868/2008 of 3 September 2008 on the farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.
- [4] Commission Regulation (EC) No 781/2009 of 27 August 2009 amending Regulation (EC) No 868/2008 on farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.
- [5] Commission Implementing Regulation (EU) 2017/2280 of 11 December 2017 amending Implementing Regulation (EU) 2015/220 laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Union.
- [6] Commission Implementing Regulation (EU) 2016/2129 of 5 December 2016 laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Union.
- [7] Commission Implementing Regulation (EU) 2015/2323 of 11 December 2015 amending Implementing Regulation (EU) 2015/220 laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009.
- [8] Goraj L., Osuch D., Bocian M., Cholewa I., Małanowska B.: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2014. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2013.
- [9] Goraj L., Cholewa I., Osuch D., Płonka R.: Analiza skutków zmian we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2010.
- [10] http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm
- [11] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/variables-finalpdf/_EN_1.0_&a=d
- [12] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/ricc_1256_2012pdf/_EN_1.0_&a=d
- [13] RI/CC 1256 Rev. 7. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels February 2012.
- [14] RI/CC 882 Rev. 9.1 Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2012.
- [15] RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels December 2014.
- [16] RI/CC 1500 Rev. 3 Typology Handbook. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2009.

- [17] RI/CC 1525 The new typology applied to FADN 2007. EUROPEAN COMMISSION. Brussels March 2009.
- [18] RI/CC 1529 The OGA of the holding in FADN. EUROPEAN COMMISSION. Brussels June 2009.
- [19] Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.
- [20] Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami).
- [21] Skarżyńska A., Goraj L., Ziętek I.: Metodologia SGM "2002" dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2005.
- [22] Ziętek I.: Współczynniki standardowej nadwyżki bezpośredniej „2004” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. Raport PW nr 88, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2008.
- [23] Goraj L., Bocian M., Cholewa I., Nachtman G., Tarasiuk R.: Współczynniki Standardowej Produkcji „2007” dla celów Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2012.
- [24] RI/CC 1750 (ex RI/CC 882) Definitions of Variables used in FADN standard results, EUROPEAN COMMISSION, Brussels, November 2017

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB